

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Lvcæ Pinelli Societatis Iesv Theologi, De Virtute Sev
Energia, & admirandis Sacrosanctæ Missæ effectibus,
Libri Duo**

Pinelli, Luca

Coloniæ, Anno M.D.CVIII.

X. De Sacerdote, qui Minister est in offerendo Missæ Sacrificio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46295](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46295)

modū peccaret, qui, nactus à Deo gratiam aliquam gratis ad proximi utilitatem datam, eam nūquam in vsum deduceret; eodem etiam modo peccare existimant illum Sacerdotem, qui nunquā sacrificandi suo munere in Ecclesię utilitatem fungitur.

Alij, melioribus innixi fundamētis, asseuerant, Sacerdotes sub pœna peccati mortalis obligatos esse celebrare aliquoties non solum in tota vita; sed etiā in anno. In his est S. Thomas, Durādus, Soto, Paludanus, S. Antoninus, Syluester, Angelus, Nauarrus, & alij, qui citantur à Suarez in 3. part. Tom. 3. disput. 80. sect. 1. Cui doctrinæ confirmandæ ac Rehabiliandæ accedit S. Concil. Trid. sess. 22. cap. 1. & Can. 2. vbi dicit, Christum his verbis, *Hoc facite in meam commemorationem*, Apostolis ac Sacerdotibus præcepisse offerre Sacrificium Missæ. Et sess. 23. cap. 14. de reform. iniunxit Episcopis, vt procurent Sacerdotes celebrare ad minimum diebus Dominicis ac Festis solemnibus. Et cap. *Dolentes, de celeb. Miss.* inter cætera peccata à Pontifice reprehensa, vnum illud numeratur, quòd

quod inueniantur Sacerdotes, qui vix quater in anno celebrarent. Et Pius V. in editione Vaticana Commentariorum Caietani, omitti iussit illam opinionem, qua nunquam in anno celebrare tantum veniale peccatum esse asserbatur. Vnde ex testimonijs & authoritatibus tanti momenti facile colligere est, plus esse quam peccatum veniale, nunquam in anno celebrare Missam, nullo legitimo obstante impedimento: animaduertitur etiam celebrandi præceptum his verbis comprehensum: *Hoc facite in meam commemorationem*, diuinum esse positium, iuxta explicationem Concilij Tridentini, adeo vt secunda hæc sententia, tanquam veritati ac pietati magis cõsentanea, & tutior, merito sit amplectenda, maximè cum videamus in Ecclesia adeo in consuetudinem venisse frequentem illum celebrationis vsum, vt si Sacerdos quispiam non aliquoties in anno celebraret, tãquam homo profligatæ conscientiæ ac vitæ deprauatæ, plurimis scandalum non exiguum sit præbiturus.

Secundò quæritur: Quoties in anno

D 1

Sacer-

Sacerdos obligetur Missam celebrare, si possit? Iurisperiti nonnulli, referente Syluestro, verbo Missa 1. q. 7. & S. Antonio 3. p. t. 13. Cap. 16. §. 12. existimarunt, eum teneri celebrare quotidie, quia scilicet Missa omnibus prodest, maxime ad delenda peccata venialia, quae quotidie committi consueverunt. Verum hæc sententia non est veritati consentanea, neque ratio ista satis est efficax ad eam comprobendam, cum venialia peccata gratiam nobis non auferant, aliaque plura extent remedia ad peccata venialia delenda. S. Thomas in 3. d. 13. q. 1. art. 2. quaest. 1. ad 2. dicit, Sacerdotem obligatum esse celebrare Missam Festis solennioribus, maxime ijs, in quibus communicare fideles consueverunt. Soto quaest. 1. art. 10. dist. 3. addit, etiam mortaliter eos peccare Sacerdotes, qui his diebus, citra legitimam causam, Missam celebrare omittunt. Quae doctrina videtur aliquanto durior, quam ut probari sufficere possit. Vnde Nauarrus in sua Summa cap. 25. nu. 88. arbitratur Sacerdotem satisfacere obligationi sacrificandi ter

aut

aut quater in anno celebrando. Que res cum ab Ecclesia determinata non sit, difficile est aliquid affirmare, cui non aequè facile contradici possit. Vnde mihi placet id, quod Suarez dicit loco citato; cum scilicet ea res determinata non sit ab eo, qui determinandi habet potestatem, neque per intrinseca principia determinari possit, ad extrinsecas circumstantias esse recurrendum. Dico ergo: Si rarus ille celebrandi usus occasione Sacerdoti præbeat peccandi, aut populum scandalizet, aut alioquin alicuius notabilis damni spiritualis causa existat, quibus incommodis omnibus frequenter celebrando mederi Sacerdos possit ac præuenire, in tali casu obligatum esse sæpius Missam celebrare, idque secundum arbitrium hominis prudentis ac deuoti.

Tertiò quæritur: An liceat celebrare quotidie? Respondeo licere, non tamen vllū Sacerdotē ad id diuino vel Ecclesiastico iure adstringi, in quo omnes Theologi cōsentiūt. Vnde videmus pios ac deuotos Sacerdotes aliquando Missam intermittere propter reuerentiam ac
deuo-

deuotionem, qua Sacrificium istud prosequuntur. Hinc, si qui ratione officij obligentur Missam quotidie celebrare, ut Sacellani & Curati, non id ita capiendum est, quasi Sacellanus aut Curatus teneatur quotidie ipse Missam celebrare, veluti explicatur. *Cap. significatum de Præbendis*; sed satis est, modò ab alio quopiam Missam celebrari procuraret. Dico deinde, non solum omnibus Sacerdotibus quotidie celebrare licitum, sed laudabile etiam esse, exceptis tamen ijs diebus, qui ab Ecclesia sunt prohibiti, ut infra dicemus. In hac quoque sententia omnes Theologi conueniunt, facileque probari potest. Nam in Ecclesia Christi multos Sacerdotes tam seculares quam religiosos quotidie celebrare videmus; & ob id non modò non reprehendi, aut coargui; sed vel maximam quoque laudem mereri. Ergo licitum est.

Præterea multi Sancti idem confessi sunt. S. Andreas ad Tyrannum inquit: *Quotidie immolo Deo agnium immaculatum.* Hippolytus, in oratione de consummatione Mundi, Christum introducit dicens

dicentem: *Venite ad me, ô Sacerdotes Euangelici, qui quotidie Corpus & Sanguinem meum pretiosum sacrificastis.* Cyprian^o in Epist. 54. magnis laudibus sanctam hanc consuetudinem quotidie celebrandi extollit. Et S. Gregorius Homil. 37. in Euang. S. Cassium Narniensem Episcopum commendat, cui dicit in more positum fuisse quotidie celebrare.

Præterea offerre Deo diuinum hoc Sacrificium, res est suapte natura bona, qua honoratur diuina illius Maiestas, & quæ toti Ecclesiæ est utilis. Ergo actionem illam exercere singulis diebus, ab Ecclesia non prohibitis, optimum est. Concludo itaque, quotidie celebrare rem esse optimam & sanctissimam, donum Dei singulare, perfectæq; virtutis indicium esse, si ita vitam suam instituat Sacerdos, vt dignus sit quotidie diuinum hoc Sacrificium celebrare. Non tamen etiam nego, licitum esse illud nonnunquam ex reuerentia, aut iusto timore intermittere: siquidem & hinc etiam ad nonnullos utilitas aliqua potest resultare spiritualis.

Quan-

Quartò quæritur; an si, ægrotante Parocho, ob eius morbum periculum fit, ne pagani Missæ fructibus carere cogantur, simplex aliquis Sacerdos obligatus sit celebrare Missam sub pœna peccati mortalis? Respondeo in tali casu esse obligatum euitâdi scandali causa, alioquin minimè.

Dixi superius licere quotidie Missam celebrare, exceptis ijs diebus, qui ab Ecclesia prohibentur; restat nunc, ut quinâ isti sint, dispiciamus. Primus igitur est feria sexta Hebdomadæ Sanctæ, quo die (vti notum est) neq; priuatam, neq; solemnem Missam celebrare permissum est, prohibente id Ecclesia, vultu declarat Innocentius L. ca. 1. ad Decentium, & refertur Cap. Sabbatho de Consecratione, dist. 3. Qua in re conueniunt omnes, quotquot de Officijs ac Ecclesiasticis Coeremonijs scriptum reliquerunt, tralatitium scilicet id esse affirmantes, & antiquissima consuetudine approbatum. S. Thomas in 3. p. q. 83. art. 2. ad 2. causam refert istam, quòd ea die ab Ecclesia Passio Domini nostri Iesu Christi, eo quo gesta est modo, populo pro-

lo proponatur; vnde inconueniens fit, eam mysticè repræsentare, quod fit in Missa per consecrationem Corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi.

Querat aliquis: Anne quis ex deuotione ea die communicare possit? Ex deuotione inquam: urgente enim necessitate posse certum est, puta si quis ægrotus in periculo mortis constitutus, eo se Sacramento, ceu viatico, præmunire velit, ad quem finem ea quoque die communicare permissum est. Marcellus Francolinus de Horis Canonicis c.3. illud prohibitum esse existimat, propterea quòd Innocent. I. c. citato dicit, ea die Sacramenta non celebrari. Item ordinatum est, vt Eucharistiæ Sacramentum reseruetur infirmis. Ergo ea die sani communicare non possunt. Suarez in 3. p. Tom. 3. disp. 80. sect. 2. §. 2. probabilius putat, si id fieri posse asseramus; ratione nititur ista, propterea quòd communicare bonum sit, neq; vlla die prohibitum. Ergo etiam licitum. Ad Innocentiũ respondet, Papã non dicere: *Non ministrari, sed nõ celebrari*, id est, consecrari: hoc enim est verè celebrare. Ad id
quod

quod dicitur, Eucharistiam referuari
 agrotis, respōdet, eam quidem causam
 fuisse principalem & necessariam; pro-
 pterea tamen non negari, Eucharistiam
 quoq; alijs ministrari posse. Vnde Ama-
 larius lib. 1. de Eccles. Officijs cap. 11. di-
 cit, Eucharistiam etiam pro ijs referuari
 ri, qui die sequenti communicare vo-
 lunt. Et Durandus lib. 6. cap. 75. pro Re-
 ligiosis etiam asseruari dicit, qui com-
 municare volūt. Propterea priscis tem-
 poribus etiam moris fuit ea ipsa die cō-
 municare: vnde in Ordine Romano an-
 tiquo in Officio eius diei dicitur: *Com-
 municent cum silentio.* Et Gregorius Ma-
 gnos in lib. de Sacramentis dicit: *Com-
 municet Sacerdos, & omnis plebs:* Mea
 circa propositum dubium sentētia hæc
 est, Feria sexta Hebdomadæ Sactæ com-
 municari quidem olim rectè potuisse;
 quia non est prohibitum: hoc tempore
 verò non posse, quòd consuetudo ea die
 Communicandi exoleuerit; aut quia id
 fieri commodè non possit; aut quia in
 desuetudinē abierit mos ille antiquo-
 rum singulis diebus Communicandi.

Restat vt, quid de Feria V. & de Sab-
 batho

batho
 fit, d
 brari
 Feria
 ea die
 re Mi
 tant o
 Ecele
 dotes
 corun
 Fran
 confe
 quo,
 fieri e
 sti, qu
 in qu
 chari
 nent
 licer
 dist. u
 num
 re M
 pra,
 quòd
 nequ
 à cel
 plur

batho Hebdomadæ sanctæ sentiendum sit, dispiciamus, possitne scilicet celebrari Missa istis diebus, nec ne? Quod ad Feriam quintam attinet, sunt qui negēt ea die cuius Sacerdoti licere celebrare Missam, in singulis verò Ecclesijs putant celebrari posse Missam solemnē ab Ecclesiæ eiusdem Rectore, in qua Sacerdotes omnes communicent more Laicorum. In hac sententia est Marcell. Francolinus loco citato, & dicit eam conformem esse Ordini Romano antiquo, cap. de Cœna Domini, atque ita fieri conueniēs esse in memoriam Christi, qui ea die primā Missam celebravit, in qua manu sua propria Apostolis Eucharistiam præbuit. Alij contrarium tenent, dicētes, tali die cui libet Sacerdoti licere Missam celebrare. In his est Soto dist. 13. q. 2. art. 2. Nauarr. in Sum. cap. 25. num. 88. Angles in Floribus q. 8 de valore Missæ, art. vltimò, & Suarez vbi supra, §. Superest. Ratione nituntur ista, quòd nulla lex extet, quæ id prohibeat, neque consuetudine obligemur ea die à celebratione Missæ abstinere, cum plurimos pietate ac eruditione præstātes

tes

tes Sacerdotes ea die Missam celebrare conspiciamus, multique, qui ea die sacrificare intermittant, non causa alicuius scrupuli, aut quia putent id rectè fieri non posse; sed propter impedimenta & occupationes, quibus ea die distinentur, maximè circa Confessiones audiendas, cum ea die maior pars populi communicare consueverit.

Ego quoque secundam hanc opinionem probabiliorem arbitror, eamque iam à multo tempore in praxi quoque secutus sum tam Romæ, quàm Neapoli. Vnde concludo, cuius Sacerdoti licitum esse, Feria quinta Hebdomadæ sanctæ Missam celebrare priuatam, nisi scandalum periculum immineat ex consuetudine aliqua particulari in contrarium, aut simpliciorum ignorantia: tum enim seorsim à populo celebrare fatius fuerit.

Quoad Sabbatum sanctum maior est difficultas, propterea quòd cap. *Sabbato* ijsdem verbis Missam priuatam celebrare prohibeamur, quibus Feria sexta. Quam ob causam Nauarrus, & Franco-

linus

linus loco citato mortaliter peccare existimant, qui Sabbato Sancto aliam quam solemnem Missam celebrat. Cum enim ius antiquum, nec noua lege, nec consuetudine contraria sit abrogatum, manere in suo vigore præsumitur. Præterea ea die non præmittitur Introitus Missarum priuatarum, quia præsupponitur non esse legendas. Econtrario uero in Sabbato Pentecostes ponitur Introitus, quia scilicet Missæ celebrantur. Sunt alij, qui Sabbato Sancto priuatam Missam legere, non putant esse peccatum mortale. In hac sententia est Soto distinct. 13. q. 2. art. 2. & Suarez loco citato, §. Tertius dies. Rationem adducunt istam; quia ius illud antiquum, quo id prohibitum fuit, Ecclesiæ consuetudine contraria abrogatum est. Ad cuius rei intelligentiam notandum est, quòd antiquitus Sabbato Sancto non recitabatur officium matutinum, nec legebatur Missa de Resurrectione ante mediam noctem, quæ erat principium Dominicæ Resurrectionis. Adde quòd totam illam diem

Ecclesia

Ecclesia in mæstitia transigebat, Christi- que memoriam repræsentabat in sepulchro delitescens, expectans eiusdè resurrectionem. Aliquanto post coepit Ecclesia Missam illam Resurrectionis, quæ media nocte legi solebat, celebrare die Sabbati tempore matutino, quimodetiam nunc per totum Christianum orbem obtinet. Dicunt igitur Illi, Ecclesiam contrariam consuetudinem introducendo, ius illud antiquum abrogasse, quod Missam die Sabbati celebrare prohibebat. Dicit aliquis: Hoc intelligendum duntaxat videtur de Missis publicis ac solemnibus, non autem de priuatis. Respondet Suarez, eandem esse rationem Missarum priuatarum, quam publicarum, propterea quod prohibitio illa in vniuersum sit abrogata. Nihilominus tamen idem Suarez sub finè illius paragraphi dicit, etsi secunda illa opinio satis probabilis sit, & in praxi tutior, se tamen nemini illius usum cõsulere velle, nisi in certis quibusdam casibus, & ex euidenti causa, quò scilicet omne scandalum, quod nasci hinc posset, euitetur.

Reli-

Reli-
annu,
celebra
omnib
clesiæ
Cap. Vi
Quar
dout pl
Ad qua
nem Th
deo; or
extat p
diti II. C
aliorum
Consti
tur pra
debita
sam cel
sufficie
Sacrific
cum fu
Ab h
mini n
Sacerd
sum est
Cap. N
Consul

Reliquis diebus omnibus per totum annū, quilibet Sacerdos liberè Missam celebrare potest, consentiētibus in eo omnibus Theologis; quibus accedit Ecclesiæ consuetudo, vti expressum est *Cap. Visum, de Consecrat. dist. 2.*

Quartò quæritur: licitumne sit Sacerdoti plures in vna die Missas celebrare? Ad quam quæstionem, secutus communem Theologorum sententiā, respondeo; ordinariè id non licere, quæ de re extat præceptum Ecclesiasticū Alexandri II. *Cap. Sufficit, de cons. dist. 1.* Item aliorum etiam Pontificum. Causa talis Constitutionis hæc est, quòd nō videatur præstare exiguum ille Sacerdos, qui debita cum deuotione vnā in die Missam celebrat. Deinde, quòd vnica Missa sufficienter representetur Christi illud Sacrificium cruentum, quod etiam vnicum fuit.

Ab hac regula festum Natiuitatis Domini nostri excipitur, in quo cuiuslibet Sacerdoti tres Missas celebrare permisum est, ex decreto Telesphori Papæ *Cap. Nocte Sancta de Consecrat. dist. I. c. Consulisti.* Et quanquam in Canonibus

E aume-

Reli-

numerus ille ternarius Missarum non specificetur, quemadmodū notat Suarez loco citato sect. 3. nihilomin⁹ tamen consuetudine Ecclesiæ ita introductum est, ut tres Missæ celebrentur, quæ iuxta D. Thomam in 3. p. q. 83. art. 2. ad tres illas Christi Natiuitates significant, quarum prima est æterna & diuina: secunda, temporalis & humana: tertia verò natiuitas ea dicitur, quando per gratiam suam in cordibus nostris nascitur.

Glossa super Cap. *Consuluisi* dicitur per tres istas Missas, tres hominum status significari, quorum primus fuit sub Lege Naturæ, secundus sub Lege scripta, tertius verò sub Lege gratiæ. Ab hac regula tamen excipiuntur ij, qui priuilegium habent, alia quauis die plures Missas celebrandi, veluti relatum mihi est de locis quibusdam Hispaniæ, ubi priuilegium illud plures Missas celebrandi concessum est Sacerdotibus secundæ Nouembris, in Festo nimirum Annarum. Quale priuilegium spero alibi quando non modò per Italiam, sed per totam etiam Ecclesiam, in gratiam annu-

marum

marum
concel

Præ

li, quib

re cōce

tam Mi

liendus

cūd⁹ ca

person

Tertius

fit cōm

& cum

Quintē

diuersa

de Vigi

si Pres

clesijs

si in Ec

Missæ s

sis Sac

tus dec

inopia

cium b

rium,

celebr

curfus

piat. O

marum, quæ in Purgatorio detinentur, concessum iri.

Præter dictos casus sunt alij nonnulli, quibus plures Missas vnâ die celebrare cõceditur. Primus est, si post celebratam Missam moriatur aliquis, qui sepeliendus sit cum consuetudine Missæ. Secundus casus est, si in Festis, peregrini, aut persona aliqua notabilis superueniat. Tertius est, si ægrotus aliquis necessariò sit cõmunicandus. Quartus, si solènter & cum Missâ nuptiæ sunt benedicendæ. Quinto, interdum fit vt celebrètur duæ diuersæ Missæ, vna de Sancto, & altera de Vigilia, aut de Rogationibus. Sexto, si Presbyter aliquis præsit duabus Ecclesijs Missis indigentibus. Septimo, si in Ecclesia ex obligatione aliqua duæ Missæ sint celebrandæ, à duobus diuersis Sacerdotibus, quorum alter ægrotus decumbat. Octauo, si ob Ecclesiæ inopiam, aut causam aliquam ad iudicium boni Viri iustam, putetur necessarium, vt vnus Sacerdos plures Missas celebret. Nonò, si tantus sit populi concursus, vt templum eos omnes non capiat. Ob istâ causam dicit Strabo de reb.

Ecclef. c. 21. S. Leonem septies in vna die
Missam celebraffe.

Hos tamen casus cum duabus condi-
tionibus intēlligere necesse est, quarū
Prima est, vt Sacerdos, qui secundo Mis-
sam celebrat, non solū à cibo ac potu,
sed à purificatione etiam planè sit ieiun-
nus. Altera, nō fit alius, qui possit & ve-
lit dicere Missam. Quanquā Suarez, lo-
co citato, quasi de omnibus his casibus
dubitet, propterea quòd S. Pontifices
plures vna die Missas celebrare conce-
serint quidem, sed ex causa graui & ne-
cessaria. Iam verò in dictis casibus, illi-
us iudicio, nulla videtur subesse causa
urgens & grauis, solo casu sexto & no-
no exceptis. Alij tamen cōtrariam sen-
tentiam tuentur.

*De tempore & loco, quo celebranda
Missam.*

C A P. XI.

Primum quod hoc capite dubium
occurrit, est de hora, qua celebra-
da sit Missa? Ad quod respondet S. Tho-
mas, q. 83. art. 2. add. 4. non ante surgentem
auroram inchoari Missam posse.
horam